

ÇEVRE

Çevre hakkı en temel insan haklarından biridir. Bu nedenle çevrenin korunmasına yönelik yapılacak her faaliyet, atılacak her adım insanlık için yapılmış olacaktır. Sağlıklı bir toplum oluşturulmasının ancak çevre sorunlarının çözülmesiyle mümkün olacağı, bugün dünyada kabul görmüş bir gerçektir.

Çevre; dünya üzerinde yaşamını sürdüren canlılarının hayatları boyunca ilişkilerini sürdürdüğü dış ortamdır. Çevre, bize geçmişten kalan bir miras değil; korunması, geliştirilmesi ve gelecek nesillere en güzel şekilde devredilmesi gereken bir emanettir.

ÇEVRE KİRLİLİĞİ

Çevrenin canlı ve cansız öğelerini olumsuz yönde etkileyen, üzerinde yapısal zararlar meydana getiren ve niteliklerini bozan yabancı maddelerin hava, su ve toprağa yoğun bir şekilde karışması olayına “çevre kirliliği” adı verilmektedir. Çevrenin doğal olmayan bir şekilde insan eliyle bozulmasıdır.

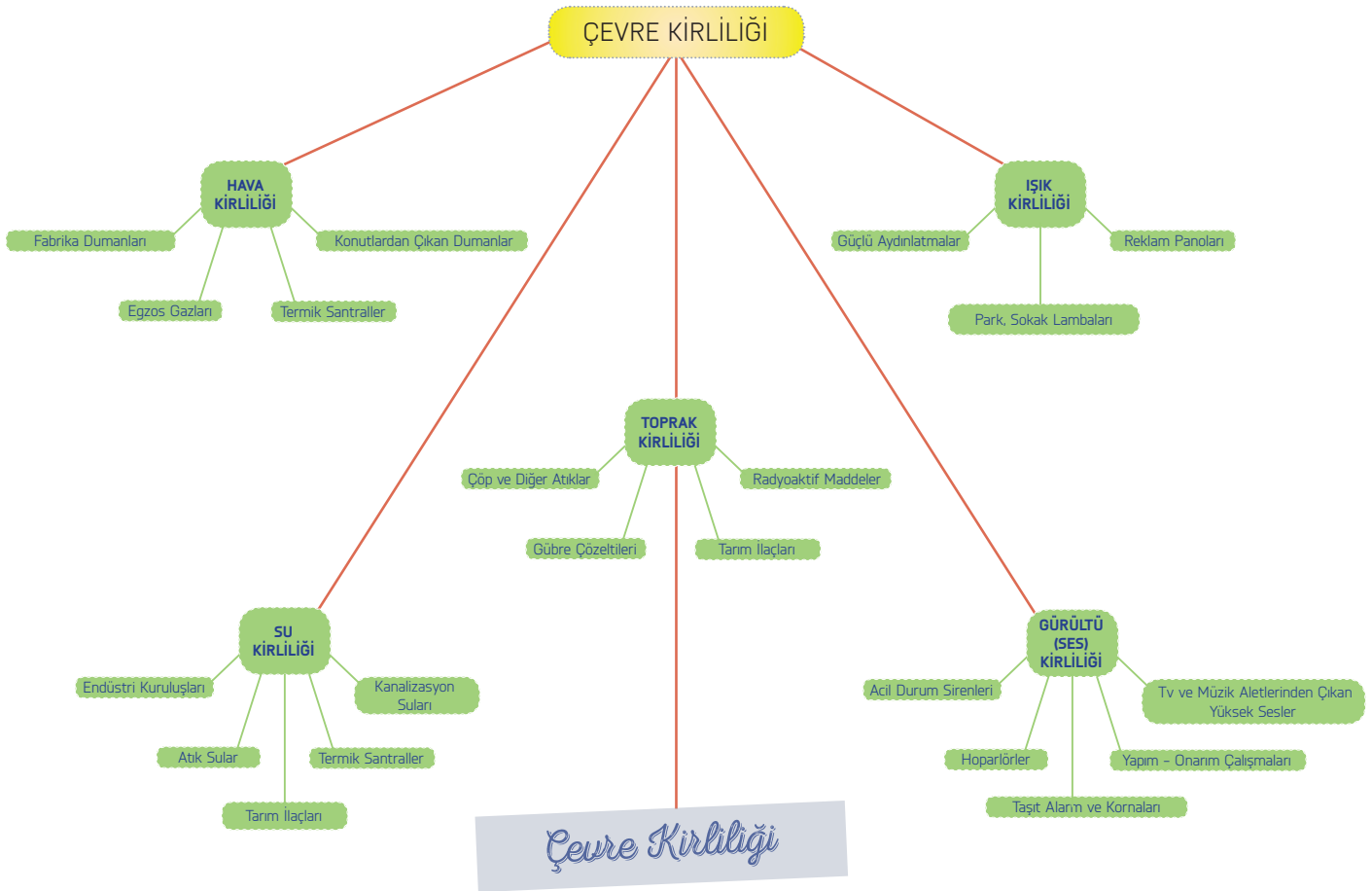


Çevre kirliliğinin en önemli nedenleri:

- » Hızlı nüfus artışı,
- » Plansız kentleşme,
- » Plansız endüstrileşme,
- » Doğal kaynakların ölçsüz kullanılması olarak sıralanabilir.

ÇEVRE KİRLİLİĞİ ÇEŞİTLERİ

Çevre kirliliği çeşitleri genel olarak; hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, gürültü kirliliği ve görüntü kirliliği olarak sınıflandırılır. Çevre kirlilikleri doğaya zarar vererek doğrudan veya dolaylı olarak doğada yaşamını sürdüren tüm canlıların zarar görmesine neden olmaktadır. Günümüzde görüntü kirliliği ve ışık kirliliği de çevre kirlilikleri olarak karşımıza çıkmakta, bu çevresel kirlilikler yine insanlar tarafından oluşturularak insanların ve diğer canlıların zarar görmesine neden olmaktadır. Çevrenin kirlenmesi, ekosistemin dengelerini bozarak iklimsel değişikliklere sebep olmaktadır.



Çevre Kirliliği

Çevreni koru
Kirlenme havanı, suyunu
Çevreni korumazsan
Gelir dünyanın sonu

1. TOPRAK KİRLİLİĞİ

Toprak, üzerinde ve içinde geniş bir canlı topluluğunu barındıran, bitkilerin durak yeri ve besin kaynağı olan ve belirli oranda katı, sıvı ve gaz içeren maddeler topluluğunun genel adıdır.

Canlılığın kaynağı sayılabilecek toprağın yapısına katılan ve doğal olmayan maddeler toprak kirliliğine neden olur. Böyle topraklarda bitkiler yetişmez ve toprağı havalandırarak yarar sağlayan solucan vb. hayvanlar yaşayamaz duruma gelir. Toprakta bitkilere geçen kirlenici maddeler, besin zinciri yoluyla insana kadar ulaşır.

Toprak kirlenmesi, hava ve suları kirleten maddeler tarafından meydana getirilebilir. Örneğin, kükürt dioksit oranı yüksek olan bir atmosfer tabakasından geçen yağmur damlacıkları "asit yağışları" halinde toprağı gelir. Toprak içine giren bu asitli sular ağaç köklerini, bitkisel ve hayvansal toprak canlılarını zarara uğratar. Toprağın reaksiyonunu etkileyerek besin maddesi dengesini bozar, taban sularını içilmez hale getirir. Aynı şekilde çöp yığınlarından toprağı sızan sular, kirli sulama suları, gübre çözeltileri, radyoaktif maddeler, uçucu küller, ağır metaller, sanayi atıkları toprağı kirleten madde ve kaynaklardır.





Toprak kirliliğinin önlenmesi için yapılması gerekenler şunlardır:

1. Her şeyden önce çok yaygın ve şiddetli derecedeki erozyon devam etmektedir. Erozyonla toprak kaybının en aza indirilmesi için başta toprakla uğraşanlar olmak üzere, herkesin toprağın kıymetini bilmesi ve usulüne uygun kullanması gerekir.
2. Usulüne uygun tarım teknikleri kullanmak, orman alanlarının korunması, ağaçlandırma seferberliği gibi çalışmalara öncelik verilmelidir.
3. Tarımsal arazilerin amaç dışı kullanımına son verilmelidir. Çünkü tarımsal arazilerin amaç dışı kullanımı sonucu bu bölgelerde kurulan sanayi tesisleri ve yerleşim alanlarından çıkan kirleticilerin özellikle yakın çevredeki tarım arazileri için önemli bir kirlilik riski oluşturmaktadır.
4. Tarım ve hayvancılıkla uğraşan çiftçilere gübreleme, ilaçlama gibi konularda eğitim verilmelidir.
5. Sanayi bölgelerinde kimyasal katı ve sıvı atıklar toprağa bırakılmamalı, maden atıkları toprak üzerinde bırakılmamalı, radyoaktif atıklar toprağa verilmemelidir.



2. HAVA KİRLİLİĞİ

Hava, yerkürenin etrafını saran atmosferi meydana getiren, normal şartlarda bileşimi %78 azot, %21 oksijen ve %1'de diğer gazlardan oluşan, canlı cansız varlıklara zarar vermeyen doğal bir kaynaktır. Tüm canlıların hayatının devamı için temel unsur olan hava, solunum yoluyla organizmaya girerek canlılık verir. Bir insan birkaç gün aç susuz yaşayabileceği halde birkaç dakika hava almadan duramaz.

Hava Kirliliği, havada katı, sıvı ve gaz şeklindeki yabancı maddelerin insan sağlığına, canlı hayatına ve ekolojik dengeye zarar verecek miktar, yoğunluk ve sürede atmosferde bulunmasıdır. İnsanların çeşitli faaliyetleri sonucu meydana gelen üretim ve tüketim aktiviteleri sırasında ortaya çıkan atıklarla hava tabakası kirlenerek, yeryüzündeki canlı hayatı olumsuz etkilenmektedir.

Zararlı gazların (özellikle kükürt bileşikleri); yağmur, bulut, kar gibi ıslak ya da yarı ıslak maddelerle karışmaları sonucunda asit yağmurları oluşur. Asit yağmurları da bir yandan orman alanları vb. yeşil alanları yok etmekte bir yandan da suları kirletmektedir.

Dünya üzerine düşen güneş ışınlarından çok, dünyadan yansıyan güneş ışınlarıyla ısınır. Bu yansıyan ışınlar başta karbondioksit, metan ve su buharı olmak üzere atmosferde bulunan gazlar tarafından tutulur, böylece dünya ısınır. Işınların bu gazlar tarafından tutulmasına da sera etkisi denir



Hava kirliliğinin çeşitleri:

Hava kirliliğini kaynaklarına göre üçe ayırabiliriz:

1. Isınmadan kaynaklanan hava kirliliği

Kentlerimizdeki ısınmadan kaynaklanan hava kirliliği özellikle kış döneminin başlaması ile birlikte artış göstermektedir. Kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; ısınmada kalitesiz yakıtların (kükürt, kül ve nem oranı yüksek kalori değeri düşük kömürler) iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan kazanların bakımlarının düzenli olarak yapılmaması olarak sıralanabilir. Bunların yanı sıra hızlı nüfus artışı ve kentlerde nüfus yoğunlaşması, topoğrafik ve meteorolojik şartlara göre şehirlerin yanlış yerleşmesi ve dolayısıyla çarpık kentleşme şehirlerimizde görülen hava kirliliğini artırmaktadır. Kış aylarında ısınma amacıyla soba ve kaloriferlerde genellikle odun, kömür, fuel-oil ve doğal gaz yakılmaktadır. Soba veya kalorifer kazan bacalarından çıkan gazlara genel kirleticiler denilmektedir. Bunlar; karbonmonoksit (CO), kükürtdioksit (SO₂), azotdioksitler (NO_x) ve partikül maddeler (is, kurum ve toz) dir.

2. Motorlu taşıtlardan kaynaklanan hava kirliliği

Ulaşım araçları günlük yaşantımızın bir parçasıdır. Her gün değişik şekilde yararlandığımız bu motorlu karayolu taşıtları havaya verdikleri kirletici gaz ve taneciklerle çevremizi ve soluduğumuz havayı kirletmektedir. Hava kirliliğinin yarısı motorlu taşıtlardan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle büyük kentlerin ana cadde ve kavşaklarında, karayolları çevrelerinde havayı kirleten madde emisyonları (atmosfere atılan gaz, toz, is vs.) önemli boyutlardadır.

Bir insanın günlük ihtiyacı olan 15 m³ temiz havayı bir tek taşıtın sadece 10 dakikalık bir süre içerisinde tehlikeli hale dönüştürmesi, kentlerdeki yüz binlerce taşıtın neden olduğu hava kirliliğinin boyutu hakkında bizlere yeterli bir fikir verebilir. Şehir trafiğindeki araçlar; teknik bakımlarının yeterince yapılmaması, bilinçsiz kullanımı ve bir kısmının çok eski oluşları nedeniyle kirletici özellikleri bir kat daha artarak, önemli kirletici kaynak durumundadırlar.

3. Sanayiden kaynaklanan hava kirliliği

Fabrikaların bacalarından çıkan kimyasal gazlar, tozlar ve dumanlar havayı kirletmektedir. Fabrikalarda enerji ihtiyacı için yakılan yakıtlar ve fabrikada yapılan işlemde oluşan kirleticiler baca ile havaya atılarak kirliliğe neden olmaktadır. Burada önemli olan hem kalkınmayı sürdürmek ve hem de çevreyi korumaktır. İşyerleri, fabrikalar çevreyi kirletmemek için gerekli önlemleri almalıdır.

Havanın kirlenmesine karşı alınabilecek önlemler:

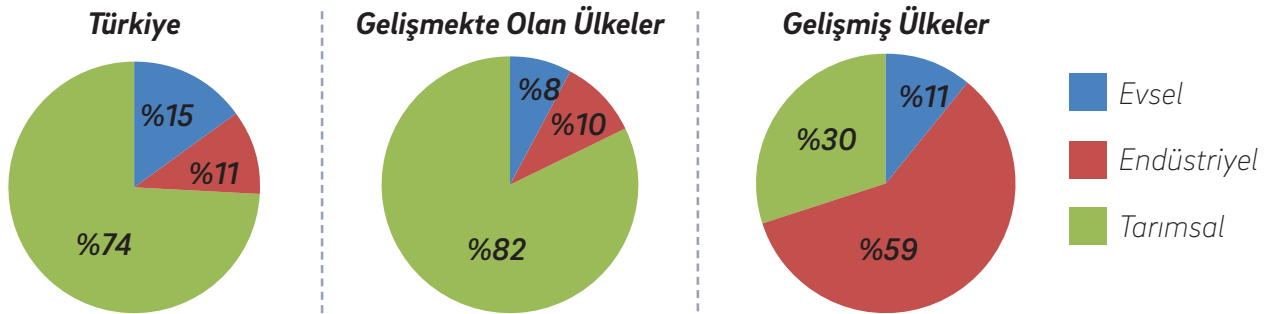
1. Bütün problemlerin çözümünde olduğu gibi hava kirliliğinin çözümünde de öncelikle eğitime ağırlık verilmeli, çevre eğitimi dersleri okutulmalı ve halk da bu konuda çeşitli yollarla bilinçlendirilmelidir.
2. Fosil yakıtlar olabildiğince az kullanılmalı. Bunun yerine doğalgaz, güneş enerjisi, jeotermal enerji vb. enerjilerin kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
3. Pencere, kapı ve çatıların izolasyonuna önem verilmelidir.
4. Yeni yerleşim yerlerinde merkezi ısıtma sistemleri kullanılmalıdır.
5. Sanayi tesisleri yerleşim alanlarından uzak yerlere yapılmalı, Sanayi kuruluşlarının atıklarını havaya vermeleri önlenmelidir.
6. Karayolu taşımacılığı yerine demiryolu ve deniz taşımacılığına ağırlık verilmelidir.
7. Araçların egzoz emisyon ölçümleri düzenli olarak yapılmalıdır.
8. Ozon tabakasına zarar veren maddeler kullanılmamalıdır.
9. Yeşil alanlar arttırılmalı, orman yangınları önlenmelidir.

3. SU KİRLİLİĞİ

Su, moleküllerinden yapılmış ve her su molekülü iki hidrojen atomu ile bir oksijen atomundan meydana gelmiştir. Özellikleri itibari ile kokusuz, renksiz, saydam bir sıvıdır. Su, tüm canlılar için hayatın devamında ya da durmasında fonksiyonu olan temel unsurlardan biridir. Dünyanın 3/4'ünün sularla kaplı olduğu, tüm canlı varlıklarda ağırlığın ortalama % 75'inin sudan oluştuğu bilinmektedir. Buradan bir canlı hayatının susuz düşünülmemeyeceğini söylemek gayet mümkündür.

Ülkemizde mevcut 112 milyar m³ kullanılabilir su kaynağından yararlanma oranı yaklaşık %39 olup, bu kaynağın 32 milyar m³'ü (%74) sulamada, 7 milyar m³'ü (%15) içme ve kullanmada, 5 milyar m³'ü (%11) sanayide kullanılmaktadır. Ülkemiz, 2013 yılı itibarıyla kişi başına düşen yaklaşık 1.500 m³ kullanılabilir su miktarı ile su kısıtı bulunan ülkeler arasında yer almaktadır. 2030 yılında kişi başına 1.100 m³ kullanılabilir su miktarıyla Türkiye, su sıkıntısı çeken bir ülke durumuna gelebilecektir. Su kaynaklarının korunması ve talebin en yüksek olduğu tarım sektörü başta olmak üzere sürdürülebilir kullanımını sağlayacak bir yönetim sisteminin geliştirilmesi temel amaçtır.

Su Tüketiminin Sektörel Dağılımı



Su kirliliği, istenmeyen zararlı maddelerin, suyun niteliğini ölçülebilecek oranda bozmalarını sağlayacak miktar ve yoğunlukta suya karışma olayıdır. Konutlar, endüstri kuruluşları, termik santraller, gübreler, kimyasal mücadele ilaçları (pestisitler), sanayi atık suları su kirliliğini meydana getiren başlıca kaynaklardır. Bunların hepsi doğrudan doğruya veya dolaylı olarak canlı ve cansız varlıklara zarar vermektedir.

Suların kirlenmesine karşı alınabilecek önlemler:

Suyun yaşamın devamı açısından ne denli önemli bir kaynak olduğu bilinciyle bizden sonra gelecek kuşaklara sağlıklı içme suyu ve yaşanabilir bir çevre bırakmamız gerektiği konusunda büyük görev düşmektedir.

1. Sanayi ve evsel atıklar arıtılmadan sulara bırakılmamalıdır.
2. Çözünmeyen kalıcı deterjanların kullanımı önlenmelidir.
3. Kentler su kaynaklarından uzağa kurulmalıdır. Her yerleşim birimine kanalizasyon kurulmalıdır. Kanalizasyon atıkların içme kullanma sularına karışmaması için önlemler alınmalıdır.
4. Tarımda kullanılan gübrelerin ve ilaçların sulara karışması önlenmelidir. Erozyonu önlemek için tedbirler alınmalı, ormanlar korunmalıdır.

4.GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

İnsanlar üzerinde olumsuz etki yapan, istenmeyen ve dinleyene bir anlam ifade etmeyen hoşça gitmeyen seslere gürültü denir. Gürültü günümüzde en çok karşılaşılan çevre kirliliklerinden biridir. Özellikle büyük kentlerimizde gürültü yoğunlukları oldukça yüksek seviyede olup, Dünya Sağlık Örgütü'nce belirlenen ölçülerin üzerinde olduğu değerlendirilmektedir. Gürültünün insan sağlığını ve rahatını bozduğu, olumsuz psikolojik etkiler yaptığı ve gürültünün süreklilik arz etmesi durumunda psikolojik etkinin kalıcı olacağı bir gerçektir.

Gürültü kirliliğini önlemek için alınabilecek tedbirler:

1. Otomobil kullanımını azaltacak önlemler alınmalıdır. (Motorlu taşıtların gereksiz korna çalmaları önlenmelidir.)
2. Ev ve iş yerlerinde ses geçirmeyen camlar (ısıcam gibi) kullanılmalıdır.
3. Gürültü yapan kuruluşlar (Hava alanları, endüstri ve sanayi bölgeleri) şehirlerin dışında kurulmalıdır. Eğlence yerleri vb. ortamlarda yüksek sesle müzik çalınması engellenmelidir.



5.RADYOAKTİF KİRLENME

Nükleer enerji santralleri, nükleer silâh üreten fabrikalar, radyoaktif madde artıkları radyoaktif kirlenme yaratan başlıca kaynaklardır. Radyoaktif maddeler yaymış oldukları elektronla hava, su, toprak ve bitkilere zarar verir. Radyoaktif maddeye sahip (radyasyonlu) hayvansal ürünler (et, balık, süt, vb.) ve bitkiler, bu zararlı maddeyi besin zinciri ile insanlara ve diğer canlılara taşır. Bunun sonucunda bağışıklık mekanizmasını felce uğratmak, organları zedelemek gibi tedavisi olanak dışı olan hastalıklar meydana gelir.

Radyasyondan korunma önlemleri

- » Özel giysiler (kurşun önlük, özel maske) kullanılmalıdır.
- » Radyasyon kaynağından uzak durulmalı, en kısa sürede radyasyonlu ortam terk edilmelidir.
- » Radyasyonlu cihazlarla yapılan teşhis ve tedaviye sık sık başvurulmamalıdır



6.İŞIK KİRLİLİĞİ

Işık kirliliğinin sebepleri lazerler ve gereksiz aydınlatmalardır. Işık kirliliği gece havada aşırı aydınlık oluşmasıdır. Aşırı aydınlık canlılara zarar vermektedir.

Örneğin:

- » Deniz kaplumbağaları yumurtadan çıktıklarında denizin üzerindeki ay yansımalarını ararlar ama aşırı aydınlatmalardan dolayı bir kısmı ayın yansıması ayırt edemez sonuç olarak açlıktan veya avlanmaktan dolayı ölürlür.
- » Kuşlar uçarken aya göre yön bulurlar. Ama aşırı aydınlatmalardan dolayı hangisinin ay olduğunu bilemezler ve göç edemeyip ölürlür.
- » Yeryüzündeki teleskoplar gök cisimlerini gözlemleyemez.



ATIK TANIMI VE ÇEŞİTLERİ

Kullanılma süresi dolan ve yaşadığımız ortamdan uzaklaştırılması gereken maddeler atık olarak tanımlanır. Atıkların içinden, kağıt, karton, cam, plastik gibi malzemeler ayrıldıktan sonra geride kalan ve hiçbir şekilde kullanılamayacak halde olan artık malzemeye çöp denir.

1.Evsel Atıklar

Konutlardan ve/veya iş yerlerinden ortaya çıkan içlerinde tehlikeli zararlı madde içermeyen atıklara 'evsel atıklar' denir. Örneğin; yiyecek atıkları, meyve suyu kartonları ve şişeleri, plastik su ve meşrubat şişeleri, cam kavanozlar, teneke ve metal konserve kutuları evsel atıklara örnek verilebilir.

2.Tıbbi Atıklar

Hastane, klinik ve muayenehane gibi sağlık ve tedavi merkezlerinden oluşan atıklar ile kullanılmış ilaç, tıbbi malzeme, ameliyat ve tedavi sırasında oluşan atıklar tıbbi atıklara örnek verilebilir.

3.Tehlikeli Atıklar

Sanayiden ve çeşitli üretim tesislerinde ortaya çıkan insan ve çevre sağlığına zarar verecek olan atıklara 'tehlikeli atıklar' denir. Örneğin; pil, boya, akü, temizlik malzemeleri, deterjanlar, boyalar, kişisel bakım ürünleri, pestisitler ve çeşitli kimyasallar.

4.Endüstriyel Atıklar

Sanayi ve üretim tesislerinde bir işlem sonrası veya sonrasında ortaya çıkan katı atıklara 'endüstriyel katı atıklar' denir.

5.İnşaat Atıkları

Yapılan inşaatlar, yıkımlar, evlerdeki tamiratlar sırasında ortaya çıkan taş, toprak, demir, tahta türü atıklara 'inşaat atıkları' denir.



ATIK PİL

Kimyasal enerjiyi elektrik enerjisine dönüştürerek bünyesinde depolayan cihazlara pil denir.

Türkiye’de yılda yaklaşık 6-7 bin ton pil piyasaya sürülmektedir. Cep telefonundan saate, oyuncaktan tv. kumandasına, dizüstü bilgisayara kadar hayatımızı kolaylaştıran birçok alanda kullanılmaktadır.

Piller şarj edilmeyen piller ve şarj edilebilen piller olarak iki gruba ayrılır. Çinko karbon, alkali mangan, lityum piller şarjsız, nikel kadmiyum, nikel metalhidrit ve lityum iyon piller ise şarjlı grupta yer alır. Özellikle nikel kadmiyum, nikel metalhidrit ve lityum iyon piller geri kazanılmaktadır. Bu tür pillerin geri kazanımından nikel, kobalt ve kadmiyum elde edilmektedir.

Dünyada rezervleri oldukça azalan kobaltın atık pillerden geri kazanım yoluyla elde edildiği bilinmektedir. Piller ve bataryalar sökülmemeli, içleri açılmamalı ve ezilmemelidir. Genellikle saatlerde kullanılan düğme pillerin çocuklar tarafından kolayca yutulabilme riskine karşı, bu tür piller ortalıkta bırakılmamalıdır. Şarj edilemeyen piller, alevlenme ve patlama riskine karşı kesinlikle şarj edilmeye çalışılmamalıdır.

Atık pillerin çöpe, toprağa, denize,

akarsulara ve kanalizasyonlara atılması veya yakılmaları durumunda içerdikleri ağır metaller çevrenin kirlenmesine yol açabilmektedir. Kadmiyumlu pil bir olimpik havuzun üçte birini doldurmaya yeterli 600.000 litre suyu kiretebilmektedir. Bu da yaklaşık 11 kişinin yıllık su ihtiyacına karşılık gelmektedir. Kullanım ömrünü tamamlamış piller ve bataryalar tüketici tarafından ayrı kaplarda biriktirilmeli, okullarda, marketlerde, camilerde, muhtarlıklarda ve diğer kamuya açık alanlardaki pil toplama noktalarına bırakılmalıdır.



ATIK YAĞLAR

Ülkemizde her yıl yaklaşık 1,5 milyon ton bitkisel yağ gıda amaçlı olarak tüketilmektedir. Lokanta, fastfood, yemekhane, hazır yemek fabrikası, otel, motel, hastane, turistik tesis tatil köyleri, gıda endüstrisi, askeri tesis gibi ticari işletmelerde ve evlerde bitkisel yağların kullanımı sonucu yaklaşık 300 bin ton kızartmalık atık yağ oluşmaktadır. Kızartma amacıyla kullanılan yağlar defalarca kullanıldığında polar sayıları yükselir ve kanserojen madde haline gelir. Kullanılmış yağ kesinlikle bekletilip tekrar kullanılmamalıdır.

Atık Yağlar;

- » İnsan sağlığına zarar verir.
- » İçme sularına zarar verir.
- » Akarsuları, gölleri ve denizleri kirletir.
- » Evdeki atık su borularını tıkar.
- » Şehir kanalizasyon sistemini tahrip eder.

Kullanılmış Kızartmalık Yağların Geri Kazanımı İçin Neler Yapmalıyız?

- » Kullanılmış kızartmalık atık yağları lavaboya, çöpe, suya ve toprağa dökmeyin, ayrı biriktirin.
- » Kullanılmış kızartmalık yağların biriktirilmesi için mümkünse toplama bidonları bu mümkün değilse kendi ambalajında biriktirin.
- » Size hizmet veren belediye ile kullanılmış kızartmalık yağlarınızın toplanması konusunda iletişime geçin

ATIK YÖNETİMİ

Atığın kaynağında azaltılması, özelliğine göre ayrılması, toplanması, geçici depolanması, ara depolanması, geri kazanılması, taşınması, bertarafı ve bertaraf işlemleri sonrası kontrolü ve benzeri işlemleri içeren bir yönetim biçimidir.

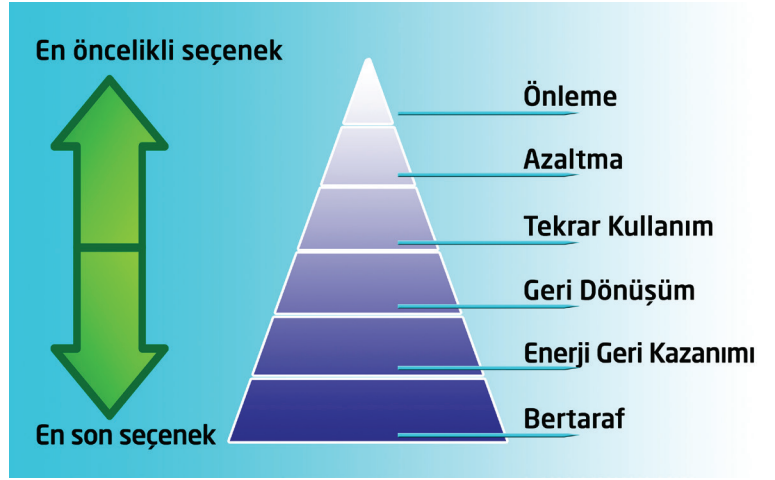
Atık Yönetimi Hiyerarşisi

Atık Yönetim Piramidi üst basamaktan alt basamaklara doğru değerlendirilir. Yani ilk aşama atığın oluşmasının önlenmesi, eğer bu sağlanamıyorsa atığın minimizasyonu, diğer bir deyişle atığın en aza indirilmesi amaçlanır. Daha sonra atığın Yeniden kullanımı eğer bu da mümkün olmuyorsa önce geri dönüşüm ve sonra enerji geri kazanımı amaçlanır. Bu uygulanan yöntemlerden sonra elimizde kalan atığa ya da bu yöntemleri uygulayamadığımız atığa yapılacak en son işlem bertaraftır (Düzenli Depolama, yakma gibi).

Yeniden Kullanım: Atığın herhangi bir işlem geçirmeden başka amaçla yeniden kullanılmasıdır (su şişesinin tekrar su şişesi olarak kullanılması).

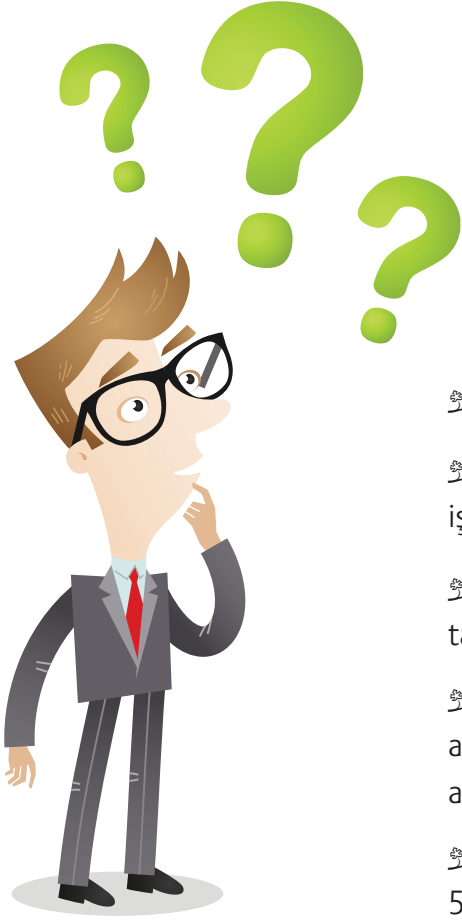
Geri Kazanım: Atığın bazı işlemlerden geçirilerek benzeri bir maddeye dönüştürülmesidir (kağıdın tekrar kağıda dönüşümü).

Geri Dönüşüm: Değerlendirilebilir atıkların çeşitli fiziksel ve kimyasal işlemlerden geçirilerek yeni bir ham maddeye veya ürüne dönüştürülmesidir (pet şişeden naylon iplik elde edilmesi).



GERİ KAZANIM UYGULANMASINDA YAPILMASI GEREKENLER

1. Cam, metal, plastik ve kağıt-karton gibi malzemeler atıklar kaynağında (evde, okulda, işyerinde vb.) çöpe karıştırılmadan ayrı olarak biriktirilir.
2. Ayrı olarak biriktirilen bu malzemeler karışmadan temiz bir şekilde ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından toplanır.
3. Kaynağında ayrı toplanan bu malzemeler geri dönüşüm tesislerinde özelliklerine göre (cam, metal, plastik, kağıt/karton) sınıflandırılır.
4. Söz konusu malzemeler üretim tesislerinde hammadde ve/veya ikincil/üçüncül madde olarak yeni bir ürünün yapılmasında kullanılır.
5. Bu ürünler ekonomiye geri kazandırılarak yeni ürünler tekrar kullanıma sunulur.



BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ ?

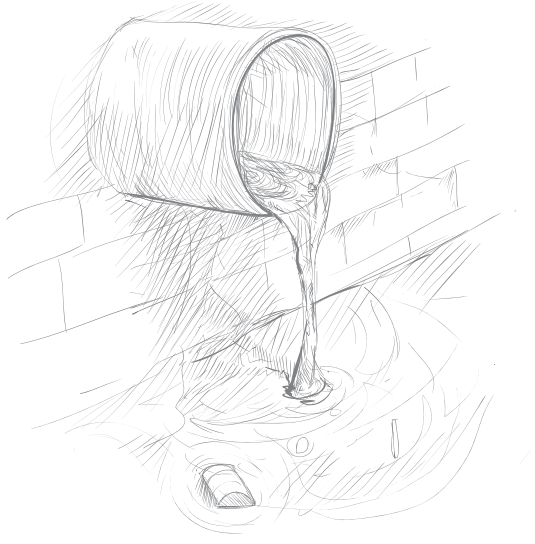
- ☞ Ülkemizde günde yaklaşık 65 bin ton çöp üretildiğini,
- ☞ Türkiye’de çöp miktarının yaklaşık % 30’unun organik atık işleme yöntemiyle geri kazanılabilir nitelikte olduğunu,
- ☞ Geri dönen her bir ton cam için yaklaşık 100 litre petrolden tasarruf edilebileceğini,
- ☞ Bir ton kullanılmış kağıt, geri kazanıldığında 17 adet çam ağacının, bir ton kullanılmış gazete kâğıdı kullanıldığında ise 8 adet çam ağacının kesilmesinin önlenebileceğini,
- ☞ Bir cam şişenin doğada 4000 yıl, plastiğin 1000 yıl, cıkletin 5 yıl, teneke kutununun 10-100 yıl, sigara filtresinin 2 yıl süre ile yok olmadığını,

- ☞ Plastiklerin doğada parçalanma süresi en uzun olan madde olduğunu,
- ☞ Yeni üretime kıyasla, metal ve plastik geri kazanımı ile % 95 enerji tasarrufu sağlanabileceğini,



✿ Plastik ambalaj atıkları yıkanıp granül haline dönüştürülerek ikincil ürün üretiminde hammadde olarak, sera örtüsü, plastik torba, marley, pis su borusu, elyaf ve dolgu malzemesi, araba yedek parçası gibi birçok malzemenin yapımında kullanıldığını,

✿ Bir bilgisayar ve ekranının imalatı için en az 240 kg fosil yakıt, 22 kg kimyasal madde ve 1,5 ton suya ihtiyaç duyulduğunu,



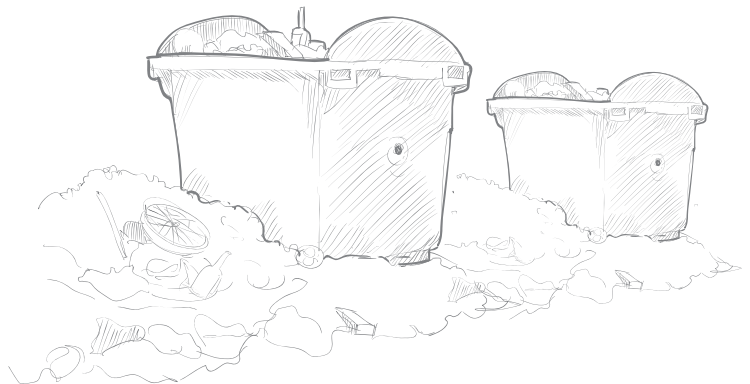
✿ Normal şartlarda bir evde 1.5 kg - 5 kg arasında tehlikeli ürün bulunduğunu,

✿ Her yıl tonlarca tehlikeli atık evsel atıklarla beraber çöpe atılmakta ve depolama alanlarında bu atıkların birlikte depolanması sonucu yer altı sularının kirlendiğini,

✿ Evsel tehlikeli atıkların yere dökülmesi sonucu yüzeysel su kaynaklarında kirlilik meydana geldiğini,

1 litre atık yağın 1 milyon litre içme suyunu kirlitebildiğini, ayrıca sudaki balıkların ve diğer canlıların yaşamını tehdit ettiğini

**BİLİYOR
MUYDUNUZ ?**



KAYNAKÇA

» Prof. Dr. ÖZTÜRK İ.,(2014) Katı Atık Yönetimi ve AB Uyumlu Uygulamaları.

www.csb.gov.tr

www.tukcev.com

cevreonline.com

tr.wikipedia.org

hbogm.meb.gov.tr

cevreci.wordpress.com

www.greenkemer.com

www.ergeneplatformu.org

www.suhakki.org